

Željko Dominis*

ISSN 0469-6255
(55-61)

CRNI ČARTER U HRVATSKOM NAUTIČKOM TURIZMU BLACK CHARTER IN THE CROATIAN NAUTICAL TOURISM

UDK 338.48:797.1(497.5)
Stručni članak
Professional paper

Sažetak

Hrvatska zbog svog položaja ima dobre preduvjete za razvoj nautičkog turizma postiže znatne gospodarske učinke, pa se uvrštava među najdinamičnije i najperspektivnije vrste turizma. Gospodarske aktivnosti u nautičkom turizmu zauzimaju značajnu ulogu, posebno u dijelu koji se odnosi na iznajmljivanje stranih plovila nautičkog turizma. Da bi se izučavala pojava nelegalnog iznajmljivanja plovila nautičkog turizma, tzv. "crnog čartera", na našem moru potrebno ju je uzročno-posljedično sagledati. Svrha je ovog rada je prikazati aktivnosti usmjerene u njezinom suzbijanju.

Ključne riječi: iznajmljivanje plovila, crni čarter, nautički turizam, nautički turist, brod, brodica, jahta, privremeni uvoz, gospodarska djelatnost.

Summary

Because of its position Croatia has good opportunities for nautical tourism development that made significant economy effects, so that it is one of the most dynamic and the most promising type of tourism. In the nautical tourism, economic activities are taking significant role, especially in the part related to chartering foreign boats. In order to study phenomenon of illegal chartering of a boat in nautical tourism on our Adriatic sea, sc. "black charter" it is necessary to consider it from the cause-and-affect point of view. The purpose of this paper, in which context the present stage of this phenomenon is taken, is to show activities pointed into its combat.

Key words: Boat charter, black charter, nautical tourism, nautical tourist, ship, boat, yacht, punt, temporary import, economic activities.

1. Uvod

Introduction

U prošlom broju ovog časopisa objavljen je članak istog autora pod naslovom "Novi propisi u hrvatskom nautičkom turizmu". U tom se članku autor, na temelju dviju tada novih Uredbi koje je donijela Vlada Republike Hrvatske i to: Uredbe o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 16/01. – dalje u tekstu: Uredba morska) i Uredbe o uvjetima za plovidbu i boravak stranih brodova i čamaca namijenjenih razonodi ili športu na unutarnjim vodama Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 34/01. – dalje i tekstu: Uredba riječna), detaljno osvrnuo na pokušaj zakonodavca u sprječavanju sve raširenije pojave nelegalnog iznajmljivanja stranih plovila u našem moru, poznatom pod nazivom "crni čarter", koja iz godine u godinu nanosi golemu i teško procjenjivu štetu Državnom proračunu.

Ministar pomorstva, prometa i veza, kao provedbeni propis, donio je Naredbu o visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene razonodi ili športu i visini pristojbe za izmjenu posade ("Narodne novine" br. 44/01.), koja je, prema mišljenju autora, imala dodatno negativni utjecaj u konačnom ispunjavanju osnovnog i glavnog cilja obiju Uredbi: sprječavanje, otkrivanje i kažnjavanje nelegalnog iznajmljivanja stranih plovila. Zbog toga je Vlada Republike Hrvatske donijela novu Uredbu o izmjeni i dopuni Uredbe o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, koja je objavljena u "Narodnim novinama" br. 118 od 27. prosinca 2001. godine i koja je stupila na snagu dana 4. siječnja 2002. godine. Ministar pomorstva, prometa i veza donio je dvije nove Naredbe: Naredbu o visini naknade za sigurnost

*Željko Dominis, dipl.ing. pomorskog prometa
Carinarnica Dubrovnik

plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene razonodi ili športu i visini pristojbe za izmjenu posade i Naredbu o čarter licenci, visini naknade za sigurnost plovidbe i čarter naknadi koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene razonodi ili športu s ishođenom čarter licencom, koje su obje objavljene u "Narodnim novinama" br. 3 od 11. siječnja 2002.

Iako ova rješenja, sadržana u odredbama ovih najnovijih propisa, predstavljaju značajan i krupan korak te jamačno veliki pomak u naporima koji se ulažu u suzbijanju i iskorjenjivanju ovog oblika nezakonitog iznajmljivanja stranih plovila u našem moru, ona u svojoj ukupnosti, prema mišljenju autora, ipak nisu dovoljno ni precizna ni sveobuhvatna da bi se suzbile i otklonile sve mogućnosti zlorababa sa plovilima koja plove pod stranom zastavom.

2. Način obavljanja gospodarske djelatnosti sa stranim brodovima, jahtama, brodicama i čamcima *The mode of performance of commercial activities with foreign ships, yachts, boats and punts*

Iako se u prvi mah činilo da će zabrana obavljanja gospodarske djelatnosti u Republici Hrvatskoj stranih jahti i brodica na moru, odnosno brodova i čamaca na rijekama, kanalima i jezerima, propisana člankom 7. Uredbe morske i Uredbe riječne, ustvari predstavljati stop brojnim zlorababama sa plovilima koja plove pod stranom zastavom, postavilo se pitanje hoće li se, radi ispunjenja tog cilja, zabraniti iznajmljivanje stranih plovila, odnosno privremeni uvoz plovila u gospodarske svrhe prema Aneksu E. Konvencije o privremenom uvozu (dalje u tekstu: Istanbulska konvencija¹) na dosadašnji način? Prema informacijama iz nadležnog ministarstva ovakva zakonska rješenja nisu trebala značiti zabranu iznajmljivanja stranih plovila u punom smislu te riječi. Naime, razmišljalo se o tome da strana plovila, koja su upisana u strani upisnik i privremeno uvezena u svrhe obavljanja gospodarske djelatnosti, trebala dobiti posebnu oznaku, čiji su oblik i sadržaj trebala naknadno propisati nadležna tijela Ministarstva pomorstva, prometa i veza. Na taj bi način, kako je bilo zamišljeno, sva plovila, privremeno uvezena u gospodarske svrhe, prema vanjskim oznakama na moru bila prepoznatljiva, pa bi se po tome odmah znalo da se nalaze u statusu privremenog uvoza i da se sa njima obavlja jedna od zakonom propisanih gospodarskih djelatnosti.

Prema prijelaznim odredbama Uredbe morske ovaj članak se trebao početi primjenjivati 1. siječnja 2002.g., dok se taj isti članak za Uredbu riječnu primjenjuje od dana njezinog stupanja na snagu, odnosno od 21. travnja 2001. godine. Dakle, sukladno citiranim odredbama članka 7. Uredbe morske od 1. siječnja 2002.g. više ne bi bio moguć

privremeni uvoz plovila u gospodarske svrhe, što bi, da sporni članak nije izmijenjen², bilo i u suprotnosti s člankom 3. Aneksa E. Istanbulske konvencije. Da bi olakšice temeljem ovog Aneksa vrijedile, taj članak propisuje da "roba uvezena uz djelomično oslobođenje mora biti u vlasništvu osobe sa sjedištem ili prebivalištem izvan teritorija privremenog uvoza". Uz navedeno to bi bilo i u suprotnosti s člankom 150. Carinskog zakona ("Narodne novine" br. 78/99., 94/99., 117/99.-ispravak, 73/00. i 92/01.), koji propisuje da će se "primjena postupka privremenog uvoza s djelomičnim oslobođenjem od uvozne carine odobriti za robu koja ostaje u vlasništvu osobe sa sjedištem ili prebivalištem izvan carinskog područja Hrvatske".

Međutim, nije donesena nova Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe riječne (kao što je to navedeni slučaj kod Uredbe morske), pa sporni članak 7., kojim je propisano da stranim plovilima nije dopušteno obavljanje gospodarske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, ostaje i dalje na snazi, što znači da je navedena djelatnost stranim plovilima dopuštena na moru, ali ne i na unutarnjim vodama, odnosno rijekama, kanalima i jezerima na kojima se obavlja plovidba, osim rijeka hrvatskoga jadranskog slijeva u onom dijelu toka koji je plovani s morske strane.

3. Izmjena članova posade u broju koji se uobičajeno ne smatra komercijalnom uporabom plovila *The change of crew in number which is not normally considered commercial use of boat*

Prema odredbama članaka 4. Uredbe morske i riječne u razdoblju važenja prijave dolaska, dopušteno je izmijeniti popis posade u broju koji se uobičajeno ne smatra komercijalnom uporabom plovila. Ovo je, uz navedenu zabranu obavljanja gospodarske djelatnosti u Republici Hrvatskoj stranih brodova, jahti, brodica i čamaca, svakako izgledala kao jedna od bitnih i značajnijih novina, kojom se, činilo se, odlučno željelo stati na kraj i spriječiti svaki oblik zlorabe stranih plovila glede nelegalnog iznajmljivanja. Naime, tim odredbama propisano je da će se dopustiti samo "izmjena posade u broju koji se uobičajeno ne smatra komercijalnom uporabom plovila", a ne kao do sada kada je bilo omogućeno izmijeniti članove posade neograničeni broj puta i kada su se u kontinuitetu svaki tjedan ili dva mijenjale posade na nekim stranim plovilima. Naime, prema odredbama članka 5. stavka 2. Uredbe o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 23/94.), koja je danom stupanja na snagu Uredbe morske prestala važiti, bila je propisana samo obveza zapovjednika plovila da prijavi nadležnoj lučkoj kapetaniji svaku

izmjenu članova posade i drugih osoba koje borave na plovilu.

Koji je to broj izmjena posade koji se ne smatra komercijalnom uporabom, Vlada Republike Hrvatske Uredbom morskome i Uredbom riječnom nije propisala, već je obvezala ministra nadležnog za poslove pomorstva, odnosno poslove unutarnje plovidbe, da posebnim propisom odredi broj dopuštenih izmjena posade.

Nadležni ministar je donio Naredbu o visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene razonodi ili športu i visini pristojbe za izmjenu posade ("Narodne novine", br. 44/01.). Međutim, umjesto da propiše broj izmjena posade koji se ne smatra komercijalnom uporabom plovila, ministar je u točki III. propisao da je na stranim jahtama i brodicama, koje su dužne ovjeravati popis posade, dopušteno prijaviti "neograničeni broj promjena članova posade". Svakako, jer potpuno je razvidno da ovakva formulacija nije sukladna s navedenim odredbama Uredbe morske, a to je da će se dopustiti samo "izmjena posade u broju koji se uobičajeno ne smatra komercijalnom uporabom plovila", pa se stoga postavlja logično pitanje da li se neograničeni broj izmjena članova posade smatra komercijalnom ili nekomercijalnom uporabom? Doduše, istom Naredbom propisana je naknada za izmjenu članova posade i to na način da se za prve tri izmjene ne plaća pristojba, za četvrtu izmjenu 400 kuna, petu 800 kuna i tako dalje do maksimalno 2000 kuna. Ove propisane svote, u usporedbi sa svotama koje se navode u cjenicima koje objavljuju tvrtke koje se bave iznajmljivanjem plovila (uključujući naravno i cjenike koje javno objavljuju i ilegalni iznajmljivači plovila na našem moru u brojnim stranim, ali i domaćim jahting časopisima), su veoma male i više nego nesrazmjerne.

U tome vjerojatno leži i razlog zašto je, prije stupanja na snagu citiranih članaka 7. i 8. Uredbe morske, Vlada Republike Hrvatske donijela Uredbu 118/01, kojom je u Uredbi morskoj članak 7. izmijenila na način da je domaćim pravnim, odnosno fizičkim osobama, ipak omogućena gospodarska djelatnost iznajmljivanja stranih plovila, ali samo pod uvjetom da te osobe od Ministarstva pomorstva, prometa i veza dobiju odobrenje za iznajmljivanje jahti i brodice pod stranom zastavom, tzv. "čarter licencu" i za koje od lučke kapetanije dobiju tzv. "čarter prijavu".

Uvjete koje mora ispuniti osoba koja traži "čarter licencu", te visinu naknade za njezino dobivanje, kao i dobivanje "čarter prijave", utvrđuje ministar pomorstva, prometa i veza posebnim propisom. Tako je ministar pomorstva, prometa i veza, kao provedbeni propis, donio Naredbu posada te Naredbu licenca.

3.1. Pristojba za izmjenu članova posade *Crew member change fare*

Prilikom prijave vlasnik plovila dužan je za sve vrste i veličine plovila, osim za skutere te brodice do 5 m dužine i snage motora do 5 kW, nadležnoj lučkoj kapetaniji predati popis članova posade i ostalih osoba koje borave na plovilu. Taj popis ovjerava lučka kapetanija.

Na stranim plovilima, za vrijeme dok se nalaze i plove u obalnom moru Republike Hrvatske, dopušteno je, sukladno odredbama točke III. Naredbe posada, obaviti neograničeni broj promjena članova posade jednako kao što je to bilo propisano i ranije. Međutim, veoma važna je odredba koja propisuje da se neograničeni broj promjena članova posade može obaviti samo pod uvjetom da se u tom trenutku na plovilu nalazi vlasnik plovila, odnosno član njegove obitelji (bračni drug, djeca i roditelji), te da se svaka izmjena članova posade prijavi lučkoj kapetaniji, odnosno njezinoj ispostavi. Prema odredbama članka 4. Uredbe morske i Uredbe riječne, članovima obitelji vlasnika plovila smatraju se bračni drug vlasnika plovila, te njihovi krvni srodnici.

Nesumnjivo je ovo jedna od najvažnijih odredbi cijele Uredbe morske, jer će se njezinom primjenom ustvari spriječiti jedan od najčešćih oblika crnog čartera, kada se strana plovila iznajmljuju na način da su se kontinuirano svaki tjedan ili dva, koristeći ranije propisani institut izmjene članova posade, ustvari mijenjaju osobe koje su iznajmилe plovilo te vlasniku, koji nije na plovilu, platile najam.

Međutim, veoma je sporna i upitna daljnja odredba točke IV. Naredbe posada koja propisuje da se na plovilu mora nalaziti zapovjednik plovila, ovlašten od strane vlasnika plovila te upisan kao zapovjednik (skiper) u popis posade plovila za slučajeva kada se radi o stranom plovilu koje je u vlasništvu strane pravne osobe. Znači li ova odredba da je dopušteno stranim pravnim osobama obavljati gospodarsku djelatnost svojim plovilima na našem moru, te kontinuirano mijenjati članove posade? U slučajevima zloraba, odnosno crnog čartera, to ustvari mogu biti unajmitelji plovila, u kojem slučaju će strana pravna osoba jednom od njih (ako se radi o jednoj obitelji koja je unajmila plovilo, onda jednom članu te obitelji) dati ovlaštenje kao zapovjedniku (skiperu), koji će se kao takav upisati u popis posade plovila, koji će ovjeriti naša lučka kapetanija. I tako kontinuirano cijelo ljeto. Odgovor na ovo pitanje jedino može i mora biti isključivo negativan, što potvrđuje i odredba stavka 1. izmijenjenog članka 7. Uredbe morske, gdje se propisuje da samo hrvatska pravna, odnosno fizička osoba može iznajmiti strano plovilo, što znači da poslove gospodarske djelatnosti iznajmljivanja plovila u hrvatskom obalnom moru mogu obavljati samo hrvatske pravne ili fizičke osobe. U tom smislu i jest upitna formulacija navedene točke IV. Naredbe posada, jer se krije opasnost da se strano plovilo prijavi za korištenje za osobnu, privatnu uporabu radi športa i razonode

prema Aneksu C. Istanbulske konvencije, a ustvari se radi o iznajmljivanju plovila, odnosno crnom čarteru. Naime, prema odredbama članka 337. Uredbe za provedbu Carinskog zakona ("Narodne novine", br. 144/99., 48/00., 49/00., 77/00., 12/01. i 110/01.), prijevozna sredstva za privatnu uporabu, koja su privremeno uvezena sukladno Aneksu C, ne smiju se dati u najam ili zakup, posuditi ili dati na uporabu drugim osobama u carinskom području Republike Hrvatske, bez obzira na okolnosti pojedinog slučaja.

Visina pristojbe, koju je zapovjednik stranog plovila dužan platiti prilikom svake prijave izmjene posade, za sve članove posade, osim zapovjednika, iznosi 200 kuna po osobi.

4. Čarter naknada, čarter prijava, čarter licenca i naknada za sigurnost plovidbe ***Charter compensation, charter registration, charter licence and charges for safe navigation***

Vlada Republike Hrvatske je donijela novu Uredbu o izmjeni i dopuni o dolasku i boravku stranih jahti i brodice namijenjenih športu i rasonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, koja je objavljena u "Narodnim novinama" br. 118 od 27. prosinca 2001. godine, a stupila je na snagu dana 4. siječnja 2002. godine. ministar pomorstva, prometa i veza, kao provedbene propise, donio je Naredbu o visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene rasonodi ili športu i visini pristojbe za izmjenu posade te Naredbu o čarter licenci, visini naknade za sigurnost plovidbe i čarter naknadi koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene rasonodi ili športu s ishodom čarter licencom, obje objavljene u "Narodnim novinama" br. 3 od 22. siječnja 2002. godine.

4.1. Čarter naknada ***Charter compensation***

Prije dobivanja "čarter prijave" kod nadležne lučke kapetanije za strana plovila u najmu, domaće čarter tvrtke dužne su uplatiti čarter naknadu, koja se, ovisno o dužini stranog plovila i vremenskog razdoblja za koje se izdaje čarter prijava, plaća prema iznosima prikazanim u tabelarnom prikazu koji se nalazi u prilogu.

4.2. Čarter prijava ***Charter registration***

"Čarter prijavu" izdaje nadležna lučka kapetanija za vremensko razdoblje određeno u rješenju nadležne carinarnice za odobrenje roka privremenog

uvoza plovila, a najdulje do godine dana od dana izdavanja. Sam obrazac čarter prijave objavljen je uz Uredbu 118/01 i njezinim je sastavnim dijelom (vidi Prilog 1.). Lučka kapetanija izdat će "čarter prijavu" za strano plovilo samo ako podnositelj zahtjeva podnese i sljedeću dokumentaciju:

- važeću čarter licencu za strano plovilo
- rješenje nadležne carinarnice o privremenom uvozu plovila
- potvrdu o plaćenju "čarter naknadi" (za čarter prijavu) za strano plovilo.

4.3. Čarter licenca ***Charter licence***

Odobrenje za iznajmljivanje jahti i brodice pod stranom zastavom, odnosno "čarter licencu", dužna je pribaviti domaća pravna, odnosno fizička osoba koja se bavi gospodarskom djelatnošću iznajmljivanja plovila nautičkog turizma i u najmu ima jahte i brodice namijenjene rasonodi ili športu, koje plove pod stranom zastavom.

Zahtjev za pribavljanje Odobrenja za iznajmljivanje jahti i brodice pod stranom zastavom (čarter licenca) podnosi se Ministarstvu pomorstva, prometa i veza i treba sadržavati sljedeće podatke:

- ime i adresu podnositelja zahtjeva;
- ime ili oznaku plovila za koje se traži odobrenje;
- zastavu pripadnosti države gdje je plovilo registrirano;
- luku upisa plovila države gdje je plovilo registrirano;
- podatke o tehničkim karakteristikama za svako plovilo posebno za koje se traži odobrenje (duljina plovila preko svega, bruto tonaža (GT) – samo za plovila dužine preko svega veće od 12 metara;
- broj registriranih osoba za svako plovilo posebno.

Uz predmetni zahtjev potrebno je priložiti i dodatnu sljedeću dokumentaciju:

- a) potvrdu nadležnog suda, odnosno drugog nadležnog tijela da je podnositelj zahtjeva registriran u Republici Hrvatskoj za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja stranih plovila,
- b) dokaz da je podnositelj zahtjeva unajmio strano plovilo za koje se traži izdavanje čarter licence,
- c) dokaz o vlasništvu za svako strano plovilo za koje se traži izdavanje čarter licence,
- d) certifikat (registracija) nadležnog državnog registra, odnosno ovlaštene pravne osobe države zastave koju plovilo ovlašteno vije,
- e) baždarsku ispravu koju je izdala lučka kapetanija ili lučka ispostava za strano plovilo dužine veće od 12 m koje u certifikatu o registraciji nemaju naveden podatak o brutto tonaži,
- f) dokaz o uplaćenju propisanoj naknadi za pribavljanje čarter licence.

Naknada za pribavljanje čarter licence za svako plovilo plaća se u sljedećim iznosima:

– 1800,00 kuna za svako strano plovilo dužine do 12 m i bruto tonaže do 15 GT, odnosno 5600,00 za svako strano plovilo dužine preko 12 m i bruto tonaže preko 15 GT.

– 200,00 kuna po registriranoj osobi na ime koncesijskog odobrenja temeljem članka 72.a Pomorskog zakonika ("Narodne novine", br. 17/94, 74/94 i 43/96) kao i članka 8. i 9. Pravilnika o načinu, uvjetima i visini naknada za izdavanje koncesijskih odobrenja ("Narodne novine", br. 51/96).

– 200,00 kuna za svako strano plovilo na ime naknade za rad Vijeća za koncesijska odobrenja Ministarstva pomorstva, prometa i veza.

"Čarter licencu" izdaje Vijeće za dodjelu koncesijskih odobrenja Ministarstva pomorstva, prometa i veza i izdaje se za svako strano plovilo. "Čarter licenca" mora se nalaziti na plovilu za vrijeme dok se ono koristi za potrebe iznajmljivanja (čartera).

4.4. Naknada za sigurnost plovidbe *Charges for safe navigation*

Strana plovila u najmu kod domaćih čarter tvrtki, prilikom izdavanja čarter prijave, dužna su uplatiti i naknadu za sigurnost plovidbe unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, prema iznosima propisanim u točki V. Naredbe licenca, a čija visina je u potpunosti jednaka i izjednačena s visinom iznosa, koji se plaćaju kao naknada za sigurnost plovidbe propisanih u točki I. Naredbe posada.

Prije dobivanja, odnosno nakon prestanka važenja čarter prijave ili nakon prestanka uporabe stranog plovila prema Aneksu E. Istanbulske konvencije, vlasnik stranog plovila može isto plovilo koristiti za šport i razonodu u tekućoj godini, ukoliko od lučke kapetanije, koja je izdala čarter prijavu, pribavi prijavu dolaska i boravka strane jahte ili brodice u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske radi razonode i športa sukladno Aneksu C. Istanbulske konvencije.

Prema odredbama Naredbe posada, vlasnici, odnosno zapovjednici ili korisnici stranih jahti i brodica namijenjenih razonodi ili športu, prilikom izdavanja prijave dolaska i boravka u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, plaćaju naknadu za sigurnost plovidbe, koja, ovisno o dužini plovila nautičkog turizma, iznosi 210 do 485 kuna za brodice i 525 do 1.750 kuna za jahte.

Ovi iznosi umanjuju se za 10% za svaku uzastopnu prijavu, ali najviše do 50% za šestu i svaku sljedeću uzastopnu prijavu. Za umanjenje iznosa ove naknade priznaje se uzastopnost prijave vlasnika stranog plovila ili uzastopnost prijave plovila.

Stavkom 3. točke II. Naredbe posada propisano je da se članak I., u kojem su propisani navedeni iznosi naknade za sigurnost plovidbe, ne odnosi na strana plovila koja se nalaze u najmu domaće pravne i fizičke osobe za obavljanje gospodarske djelatnosti iznajmljivanja plovila, odnosno čartera.

5. Zaključak *Conclusion*

Nautički turizam je područje komplementarnog i kompleksnog međuovisnog djelovanja brojnih pozitivnih funkcija što ga ističu kao pojavu izrazito višedjelatnu na razinu općeg gospodarskog razvitka i zapošljavanje ljudi s područja u kojima su locirane marine, sa snažnim odrazima deviznog priljeva stranaca na bilancu plaćanja s inozemstvom i unapređenje međunarodne razmjene države, poglavito stoga jer je potrošnja nautičkih turista veća od prosječne potrošnje ostalih turista koji posjećuju isto područje. Sva djelovanja nautičkog turizma radi rekreacije turista i postizavanja gospodarskih učinaka nazivaju se funkcijama nautičkog turizma. Posebno je specifična konverzijska funkcija nautičkog turizma, jer se, dolaskom i boravkom nautičkih turista u obalne vode i marine, brojna inače neprivredna dobra i djelatnosti određene zemlje pretvaraju u gospodarske resurse, koji, bez nautičkog turizma, ne bi uopće ostvarili prihode ili bi ih ostvarili u znatno manjem opsegu. Zbog toga je sve veći broj država koje nautičkom turizmu posvećuju najveću pozornost.

Hrvatska obala ima idealne uvjete za široki razmah nautičkog turizma. Da bi se ispunila očekivanja i što bolje valorizirale naše mogućnosti za njegov novi polet, nužno je da svi sudionici u tome učine maksimalni napor pri obavljanju svog dijela posla, kako bi time doprinijeli da se nautički turizam u Hrvatskoj usmjeri tako da se u što je moguće većem stupnju približi optimalnim granicama i na taj način u potpunosti iskoristi pozitivan trend ove vrste turističke potražnje, naročito zbog visokih i svestranih učinaka koje on može postići.

Zato je od posebne važnosti da zakonodavac donese jasne, precizne i sveobuhvatne zakonske propise, kako bi nadležna tijela djelotvornim akcijama suzbila sve možebitne povrede pozitivnih carinskih i pomorskih propisa, a za nekoliko godina i potpuno iskorijenila nedopušteno iznajmljivanje plovila nautičkog turizma pod stranom zastavom, koje obično nazivamo "crni čarter". Pri tome je potrebno usmjeriti pozornost i utvrditi eventualne zloporabe domaćih osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koje koriste plovila pod stranom zastavom, a nemaju status osoba koje uobičajeno borave u inozemstvu. Donošenjem novih propisa, koji se odnose na plovila nautičkog turizma, napravljen je krupan korak u tom pravcu, ali još uvijek nedovoljan da bi se učinkovito mogla spriječiti ova pojava, koja predstavlja značajan udio u ukupnim objavljenim procjenama sive ekonomije u Republici Hrvatskoj.

**PRILOG
ENCLOSURE**

PRILOG I

Serijski broj: C 000100

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I VEZA**

Lučka kapetanija:

Klasa:

Ur. broj:

PRIJAVA

dolaska i boravka strane jahte ili brodice

**s odobrenjem za iznajmljivanje u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Republike
Hrvatske**

za plovilo _____ dužine (LoA), _____ broj osoba
(oznaka-ime, zastava) (m)

u najmu kod _____
(fizička ili pravna osoba, adresa)

Datum izdavanja: _____ Vrijedi do: _____

Licenca broj: _____ Carinska deklaracija broj: _____

za razdoblje od _____ do _____

Potvrda o:

- ispunjavanju uvjeta iz Uredbe o dolasku i boravku stranih jahti i brodice namijenjenih razonodi ili športu u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Republike Hrvatske
- plaćanju naknade za sigurnost plovidbe
- plaćanju charter naknade

M.P.

(potpis ovlaštene osobe)

Tabelarni prikaz

Plovilo duž. u m	1 mj.	2 mj.	3 mj.	4 mj.	5 mj.	6 mj.	7 mj.	8 mj.	9 mj.	10 mj.	11 mj.	12 mj.
do 7	230	415	622	829	1.036	1.244	1.451	1.658	1.866	2.073	2.280	1.382
od 7-8	545	980	1.471	1.961	2.451	2.941	3.432	3.922	4.412	4.902	5.393	3.268
od 8-9	899	1.618	2.427	3.237	4.046	4.855	5.665	6.473	7.282	8.092	8.901	5.394
od 9-10	1.203	2.165	3.247	4.329	5.412	6.494	7.576	8.659	9.741	10.824	11.906	7.216
od 10-11	1.453	2.616	3.924	5.231	6.539	7.847	9.155	10.463	11.771	13.078	14.386	8.719
od 11-12	1.869	3.365	5.047	6.730	8.412	10.094	11.777	13.459	15.142	16.824	18.506	11.216
od 12-13	2.553	4.595	6.893	9.190	11.488	13.785	16.083	18.381	20.678	22.976	25.273	15.317
od 13-14	2.938	5.288	7.932	10.576	13.220	15.864	18.508	21.152	23.796	26.440	29.084	17.627
od 14-15	3.962	7.132	10.697	14.263	17.829	21.395	24.961	28.526	32.092	35.658	39.224	23.772
od 15-16	5.952	10.714	16.072	21.429	26.786	32.143	37.500	42.857	48.215	53.572	58.929	35.715
od 16-17	9.798	17.637	26.455	35.273	44.092	52.910	61.729	70.547	79.365	88.184	97.002	58.789
od 17-18	12.588	22.658	33.987	45.316	56.645	67.974	79.303	90.632	101.961	113.290	124.618	75.526
od 18-19	19.049	34.288	51.432	68.576	85.720	102.864	120.008	137.152	154.296	171.440	188.584	114.294
od 19-20	21.562	38.812	58.218	77.624	97.030	116.436	135.842	155.248	174.654	194.060	213.466	129.373
preko 20	26.505	47.709	71.564	95.418	119.273	143.127	166.982	190.836	214.691	238.545	262.400	159.037

Literatura

References

[1] Bejaković, P.: Metode mjerenja i fenomen sive ekonomije u Hrvatskoj, Zagreb, 1998.

[2] Dominis, Ž.: Luke nautičkog turizma, Carinski vjesnik, br. 7/1997.

[3] Dominis, Ž.: Plovila nautičkog turizma u carinskom postupku, Carinski vjesnik, br. 8/2000.

[4] Dominis, Ž.: Carinski postupak u međunarodnom pomorskom prometu, Carinski vjesnik, br. 9/2000.

[5] Dominis, Ž.: Opća suglasnost carinarnice za čuvanje ili popravak plovila, Carinski vjesnik, br. 3/2001.

[6] Dominis, Ž.: Zabrana gospodarske djelatnosti stranim plovilima namijenjenim športu i razonodi na moru i unutarnjim vodama Republike Hrvatske, Carinski vjesnik, br. 5/2001.

[7] Dominis, Ž.: Carinski postupak pri uvozu roba namijenjenih privremenoj uporabi u carinskom području Republike Hrvatske (I), (II) i (III), Informator, br. 4866/2000., 4883/2000. i 4910-4911/2001.

[8] Dominis, Ž.: "Nautički turizam s carinskog motrišta", Zbornik 1959.-1999.g., Veleučilište u Dubrovniku - *Colegium Ragusinum*

[9] Dominis, Ž.: Privremeni uvoz plovila nautičkog turizma u svrhu iznajmljivanja, Računovodstvo, revizija i financije, br. 4/2001.

[10] Đukić, A.: Suvremeni integracijski procesi u međunarodnom turizmu, Naše more 43(3-4)/1996.

[11] Grabovac, I.: Hrvatsko pomorsko pravo i međunarodne konvencije, Split 1995.

[12] Grabovac, I.: Brodar, Informator, br. 4444/1996.

[13] Jakaša, B.: Udžbenik plovidbenog prava, Zagreb 1979.

[14] Jakšetić, S.: Nautički turizam i carinski postupak, Carinski vjesnik, br. 4/1998.

[15] Simić, P.: Carinsko pravo i Pomorski zakonik, Carinski vjesnik, br. 6-7/1994.

[16] Simić, P.: Novo carinsko pravo s motrišta pomorskog prava, Informator, br. 4868 - 4869/2000.

- Konvencija o privremenom uvozu (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 16/1998.)
- Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 9/2000.)
- Naredba o visini naknade za sigurnost plovidbe koju plaćaju strane jahte i brodice namijenjene razonodi ili športu i visini pristojbe za izmjenu posade (Narodne novine br. 44/2001.)
- Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 17/1994. i 43/1996.)
- Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (Narodne novine, br. 142/1999., 47/2000., 121/2000., 45/2001. i 108/2001.)
- Pravilnik o lukama nautičkog turizma (Narodne novine, br. 109/1996., 42/1998. i 110/1999.)
- Pravilnik o vrstama i kategorijama plovnih objekata nautičkog turizma (Narodne novine, br. 11/1997., 105/1998., 38/1999., 56/2000. i 106/2000.)

- Uredba o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (Narodne novine br. 16/2001. i 118/2001.)

- Uredba o uvjetima za plovidbu i boravak stranih brodova i čamaca namijenjenih razonodi ili športu na unutarnjim vodama Republike Hrvatske (Narodne novine br. 34/2001.)

- Zakon o plovidbi unutarnjim vodama (Narodne novine, br. 19/1998.)

- Zakon o lukama unutarnjih voda (142/1998.)

- Zakon o morskim lukama (108/1995., 137/1999. i 97/2000.)

Bilješke

Notes

¹Postojale su brojne međunarodne konvencije koje su uređivale privremeni uvoz robe, pa je nakon osamdesetih godina bilo petnaestak takvih međunarodnih konvencija od kojih je svaka obuhvaćala privremeni uvoz određene vrste robe. To je stvaralo određene poteškoće u provedbi određenih carinskih postupaka, pa je Svjetska carinska organizacija (WTO) izradila novu, sveobuhvatnu Konvenciju o privremenom uvozu, koja je sačinjena u Istanbulu 26. lipnja 1990. (Istanbulska konvencija). Istanbulska konvencija stupila je na snagu 27. studenog 1990.g., a za Republiku Hrvatsku stupila je na snagu tri mjeseca od deponiranja isprave o pristupanju Republike Hrvatske, tj. 1. lipnja 1999.godine.

²Člankom 7. Uredbe o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 16/01.) i Uredbe o uvjetima za plovidbu i boravak stranih brodova i čamaca namijenjenih razonodi ili športu na unutarnjim vodama Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 34/01.) propisana je zabrana obavljanja gospodarske djelatnosti u Republici Hrvatskoj stranih jahti i brodica na moru, odnosno brodova i čamaca na rijekama, kanalima i jezerima. Prema prijelaznim odredbama Uredbe o dolasku i boravku stranih jahti i brodica namijenjenih športu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske ovaj članak se trebao početi primjenjivati 1. siječnja 2002. godine, dok se taj isti članak za Uredbu o uvjetima za plovidbu i boravak stranih brodova i čamaca namijenjenih razonodi ili športu na unutarnjim vodama Republike Hrvatske primjenjuje od dana njezinog stupanja na snagu, odnosno od 21. travnja 2001. godine. Prije stupanja na snagu citiranog članka 7., Vlada Republike Hrvatske donijela je uredbu o izmjeni i dopuni Uredbe o uvjetima za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih sportu i razonodi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 118/01), kojom je navedeni članak 7. izmijenjen na način da je domaćim pravnim, odnosno fizičkim osobama, omogućena gospodarska djelatnost iznajmljivanja stranih plovila, ukoliko te osobe od Ministarstva pomorstva, prometa i veza pribave odobrenje za iznajmljivanje jahti i brodica pod stranim zastavom, tzv. "čarter licencu", a od lučke kapetanije pribave tzv. "čarter prijavu".

Rukopis primljen: 11.2.2002.